

دانشگاه شهید چمران اهواز
دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی
گروه اقتصاد

پایان نامه کارشناسی ارشد علوم اقتصادی

عنوان پایان نامه :

تخمین و مقایسه میل نهایی مصرف در گروه های کم درآمد و با درآمد بالا در ایران

پژوهشگر :

سید امین منصوری

استاد راهنما :

دکتر سید عنایت الله فخرایی

استاد مشاور :

دکتر سید عزیز آرمن

بهمن ۱۳۸۷

تقدیم بہ پدر و مادر مہربانم

...for your
thoughtful and
wonderful gift!

تقدیر و تشکر

تقدیر بیکرانم را به آستان حضرت دوست تقدیم می دارم که درگاه لطف و رحمت بیکران او در همه حال به روی من باز بوده است، چنانکه قلم را یارای بیان ذره ای از الطاف او نیست.

از استاد راهنمای بزرگوارم، جناب آقای دکتر سید عنایت الله فخرایی که در طول دوره ی تحصیلم، همانند پدری دلسوز و مهربان نشان دهنده ی راه درست پیشرفت من بودند و هستند، کمال تشکر را دارم.

از استاد مشاورم، جناب آقای دکتر سید عزیز آرمن که همیشه با بزرگواری و دقت خاص پذیرای من بودند و هستند، متشکرم.

از سایر اساتیدی که افتخار شاگردی آنان را داشتیم و دارم، خصوصاً جناب آقای دکتر زراء نژاد، دکتر فرازمند و دکتر افقه صمیمانه سپاسگذارم.

از دوستان عزیزم، آقایان حمید، سعیدی، سعادت، آماره، ایزدی، نوروزی، کتانی، عینی، محیسنای و بقیه ی دوستان که حضور آنان قوت قلبی برای من تا همیشه در طول زندگیم به جای می گذارد، صمیمانه تشکر می کنم.

از زحمات کارکنان کتابخانه، مرکز تحقیقات، مرکز کامپیوتر و آموزش دانشکده قدردانی می کنم.

فهرست

صفحه

عنوان

(بخش اول)

فصل اول : کلیات

۱-۱	مقدمه	۲
۲-۱	ضرورت انجام تحقیق	۳
۳-۱	اهداف تحقیق	۴
۴-۱	پرسش ها یا فرضیه های تحقیق	۵
۵-۱	روش تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیه ها	۵
۶-۱	تعاریف و مفاهیم	۶

فصل دوم : بررسی روند تغییرات برخی شاخص های اقتصادی

۱-۲	مقدمه	۱۰
۲-۲	بررسی سیاست های اقتصادی از منظر رشد و مصرف	۱۰
۳-۲	رشد و توزیع درآمد	۲۰
۴-۲	نتیجه گیری	۲۳

فصل سوم : ادبیات تحقیق

۲۵ ۱-۳ مقدمه
۲۶ ۲-۳ مبانی نظری مصرف
۲۶ ۱-۲-۳ نظریه فیشر
2۷ ۲-۲-۳ نظریه ی عمومی کینز
2۹ ۳-۲-۳ فرضیه ی درآمد نسبی
۳۳ ۳-۳ تکامل نظریه های مصرف
۳۳ ۱-۳-۳ فرضیه ی سیکل زندگی مصرف
۴2 ۲-۳-۳ فرضیه ی درآمد دائمی
۴۶ ۴-۳ بلوغ نظریه های مصرف
۴۶ ۱-۴-۳ مدل <i>MPS</i>
۴۷ ۲-۴-۳ نظریه ی هال
۵۰ ۵-۳ سابقه ی تحقیقات و مطالعات انجام شده در خارج از کشور
۵۸ ۶-۳ سابقه ی تحقیقات و مطالعات انجام شده در داخل کشور
۶۲ ۷-۳ نتیجه گیری

فصل چهارم : معرفی متغیرها و برآورد مدل

۶۵ ۱-۴ مقدمه
۶۵ ۲-۴ روش تحقیق
۶۵ ۱-۲-۴ سری زمانی
۶۶ ۲-۲-۴ ایستایی
۶۷ ۳-۲-۴ همگرایی
۶۷ ۴-۲-۴ روند زمانی
۶۸ ۵-۲-۴ آزمون دیکی - فولر و دیکی - فولر تعمیم یافته
۶۹ ۶-۲-۴ همجمعی
۶۹ ۷-۲-۴ آزمون های همجمعی
۷۰ ۱-۷-۲-۴ روش <i>ARDL</i>
۷۰ ۲-۷-۲-۴ روش تصحیح خطا
۷۱ ۳-۷-۲-۴ خود بازگشت برداری (<i>VAR</i>)
۷۲ ۷-۲-۴ آزمون های تشخیصی
۷۴ ۳-۴ تصریح مدل
۷۷ ۴-۴ معرفی متغیرها
۷۷ ۱-۴-۴ روش های جمع آوری اطلاعات
۷۸ ۲-۴-۴ معرفی متغیرهای تحقیق

۷۸ ۱-۲-۴-۴ مصرف بخش خصوصی
۷۹ ۲-۲-۴-۴ درآمد قابل تصرف
۸۰ ۳-۴-۴ برآورد تابع درآمد دائمی نسبی
۸۰ ۱-۳-۴-۴ نتایج آزمون های ایستایی
۸۳ ۲-۳-۴-۴ نتایج آزمون های همجمعی
۸۳ ۳-۳-۴-۴ روش همجمعی <i>ARDL</i>
۸۵ ۴-۳-۴-۴ روش تصحیح خطا
۸۷ ۵-۳-۴-۴ روش همجمعی یوهانسون
۹۱ ۶-۳-۴-۴ برآورد تابع درآمد دائمی نسبی بر اساس اصول فرضیه ی درآمد دائمی فریدمن
۹۵ ۷-۳-۴-۴ توزیع درآمد و مدل درآمد دائمی نسبی
۹۷ ۸-۳-۴-۴ محاسبه ی رابطه ی کوتاه مدت برای مدل درآمد دائمی نسبی
۹۹ ۵-۴ نتیجه گیری

فصل پنجم : نتیجه گیری و پیشنهادها

۱۰۲ ۱-۵ مقدمه
۱۰۳ ۲-۵ نتایج تحقیق
۱۰۷ ۳-۵ نتیجه گیری
۱۰۷ ۴-۵ محدودیت ها
۱۰۸ ۵-۵ پیشنهادها

فهرست جداول

- جدول ۴-۱. نتایج آزمون ایستایی در سطح و دیفرانسیل مرتبه ی اول برای رابطه ی عرض از مبدأ و بدون روند ۸۱
- جدول ۴-۲. نتایج آزمون ایستایی در سطح و دیفرانسیل مرتبه ی اول برای رابطه ی عرض از مبدأ و همراه با روند ۸۲
- جدول ۴-۳. نتایج آزمون $ARDL$ مربوط به گروه های درآمدی و کل در کوتاه مدت و بلند مدت ۸۵
- جدول ۴-۴. نتایج آزمون تصحیح خطا مربوط به گروه های درآمدی و کل ۸۷
- جدول ۴-۵. تعیین بهینه ی درجه ی OR ۸۸
- جدول ۴-۶. تعیین تعداد بردار همجمعی از طریق آماره ی حداکثر مقدار ویژه (λ_{max}) ۸۹
- جدول ۴-۷. تعیین تعداد بردار همجمعی از طریق آماره ی حداکثر مقدار ویژه (λ_{trace}) ۸۹
- جدول ۴-۸. نتایج تخمین از روش یوهانسون برای گروه های درآمدی و کل ۹۱
- جدول ۴-۹. نتایج تخمین از روش فریدمن بر اساس انتظارات تطبیقی ۹۲
- جدول ۴-۱۰. محاسبه ی تابع سری زمانی ۹۸
- جدول ۴-۱۱. مقایسه روابط کوتاه مدت تخمینی با مدل برش عرض ۹۸

فهرست نمودارها

- نمودار ۲-۱. تغییرات مصرف نسبت به تولید 1۷
- نمودار ۲-۲. تغییرات سهم مصرف 1۸
- نمودار ۲-۳. تغییرات رشد در تولید و مصرف 1۸
- نمودار ۲-۴. روند تغییرات درآمد گروه های درآمدی 1۹
- نمودار ۲-۵. روند تغییرات مصرف گروه های درآمدی ۱۹
- نمودار ۲-۶. روند تغییرات سهم گروه های درآمدی ۲۰

- نمودار ۲-۷. ضریب جینی در ایران ۲۱
- نمودار ۲-۸. سهم ۱۰ درصد ثروتمندترین به ۱۰ درصد فقیرترین ۲۲
- نمودار ۲-۹. روند تغییرات توزیع نسبی در درآمد (a) ۲۲
- نمودار ۳-۱. فرضیه سیکل زندگی مصرف ۳۴
- نمودار ۳-۲. فرضیه سیکل زندگی مصرف همراه با ثروت ۳۵
- نمودار ۳-۳. مدل MPS : مصرف در مقابل مخارج مصرفی ۴۷
- نمودار ۳-۴. میل نهایی مصرف به عنوان تابع مقعری از درآمد دائمی نسبی ۵۵
- نمودار ۳-۵. میل نهایی مصرف به عنوان تابع محدب از درآمد دائمی نسبی ۵۵
- نمودار ۳-۶. تأثیر بدتر شدن توزیع درآمد بر مصرف گروه های درآمدی ۵۷
- نمودار ۴-۱. وضعیت مصرف گروه های درآمدی در بلند مدت بر اساس مدل درآمد دائمی نسبی ۷۶
- نمودار ۴-۲. رابطه ی مصرف کوتاه مدت بر اساس گروه های درآمدی ۷۷
- نمودار ۴-۳. میل نهایی مصرف در کوتاه مدت بر روی تابع درآمد دائمی نسبی برای گروه با درآمد بالا ۹۴
- نمودار ۴-۴. میل نهایی مصرف در کوتاه مدت بر روی تابع درآمد دائمی نسبی برای گروه درآمد پایین ۹۴
- نمودار ۴-۵. رابطه ی میل متوسط مصرف با درآمد دائمی نسبی برای گروه با درآمد بالا ۹۶
- نمودار ۴-۶. رابطه ی میل متوسط مصرف با درآمد دائمی نسبی برای گروه درآمد پایین ۹۶

فهرست منابع و پیوست

(بخش دوم)

1 فهرست منابع

6 پیوست

فهرست جداول پیوست

7 جدول ۱. اثبات وجود رابطه ی بدون عرض از مبدأ برای گروه با درآمد بالا

7 جدول ۲. اثبات وجود رابطه ی بدون عرض از مبدأ برای گروه با درآمد پایین

۸ جدول ۳. اثبات وجود رابطه ی بدون عرض از مبدأ برای گروه کل

9 جدول ۴. تعیین طول وقفه ی بهینه از روش *ARDL* برای گروه با درآمد بالا و تخمین رابطه ی بلند مدت

10 جدول ۵. تعیین طول وقفه ی بهینه از روش *ARDL* برای گروه با درآمد پایین و تخمین رابطه ی بلند مدت

۱۱ جدول ۶. تعیین طول وقفه ی بهینه از روش *ARDL* برای گروه کل و تخمین رابطه ی بلند مدت

1۲ جدول ۷. تعیین طول وقفه ی بهینه از روش *ARDL* برای گروه کل و برای رابطه ی با عرض از مبدأ

۱۳ جدول ۸. برآورد ضریب تصحیح خطا برای گروه درآمد بالا و با طول وقفه ی بهینه از روش *ARDL*

۱۴ جدول ۹. برآورد ضریب تصحیح خطا برای گروه با درآمد پایین و با طول وقفه ی بهینه از روش *ARDL*

1۵ جدول ۱۰. برآورد ضریب تصحیح خطا برای گروه کل و با طول وقفه ی بهینه از روش *ARDL*

جدول ۱۱. برآورد ضریب تصحیح خطا برای گروه کل و برای رابطه ی همراه با عرض از مبدأ و با طول وقفه ی بهینه از روش

1۶ *ARDL*

1۷ جدول ۱۲. بردار همجمعی برآورد شده برای گروه درآمد بالا از الگوی اول

- جدول ۱۳ . بردار همجمعی برآورد شده برای گروه درآمد پایین از الگوی اول.....1۸
- جدول ۱۴ . بردار همجمعی برآورد شده برای گروه درآمد کل از الگوی اول.....1۹
- جدول ۱۵ . بردار همجمعی برآورد شده برای گروه درآمد کل از الگوی دوم ۲۰
- جدول ۱۶ . نتایج تخمین از روش فریدمن بر اساس انتظارات تطبیقی برای گروه درآمد بالا ۲۱
- جدول ۱۷ . نتایج تخمین از روش فریدمن بر اساس انتظارات تطبیقی برای گروه درآمد پایین ۲۲
- جدول ۱۸ . نتایج تخمین از روش فریدمن بر اساس انتظارات تطبیقی برای گروه کل ۲۳

چکیده پایان نامه

نام خانوادگی: منصوری نام: سید امین
عنوان پایان نامه: تخمین و مقایسه میل نهایی مصرف در گروه‌های کم درآمد و با درآمد بالا در ایران
استاد راهنما: سید عنایت الله فخرایی
درجه‌ی تحصیلی: کارشناسی ارشد رشته: اقتصاد گرایش: نظری
دانشکده: اقتصاد و علوم اجتماعی محل تحصیل: دانشگاه شهید چمران اهواز
تعداد صفحات: ۱۳۱ تاریخ فارغ التحصیلی: ۱۳۸۷/۱۱/۹
کلید واژه: مصرف، گروه‌های درآمدی، روش‌های همجمعی، درآمد دائمی نسبی، توزیع درآمد
چکیده: مهمترین مسئله‌ای که می‌تواند در سطح کلان اقتصادی وضعیت کشوری را نمایان سازد، وضعیت تولید داخلی و ملی هر کشور است. در حالی که مهمترین بخش از این مسئله بخش مصرف می‌باشد، وضعیت گروه‌های درآمدی، خود در اهم این مسائل قرار می‌گیرد. تخمین میل نهایی مصرف در گروه‌های درآمدی در سیاست‌گذاری‌های کلان از اهمیت زیادی برخوردار است. اما به علت محدودیت در این زمینه، تخمین میل نهایی مصرف برای گروه‌های درآمدی پایین، متوسط و بالا در ایران تاکنون انجام نشده است. هدف این تحقیق، برآورد میل نهایی مصرف برای گروه‌های درآمدی بوسیله‌ی فرضیه‌ی درآمد دائمی نسبی است که در ادبیات اخیر معرفی شده است. دوره‌ی مورد بررسی ۱۳۸۵-۱۳۶۱ و روش مورد استفاده، روش حداقل مربعات معمولی، روش‌های همجمعی <i>ARDL</i> ، یوهانسون و تصحیح خطا می‌باشد. نتایج تحقیق رابطه‌ی معنی‌داری را بین میل نهایی مصرف در گروه‌های درآمدی و درآمد دائمی نسبی تأیید می‌کند. میل نهایی مصرف برای گروه درآمد پایین، متوسط و بالا بترتیب ۰/۹۸، ۰/۸۲ و ۰/۶۷ تخمین زده شده است. رابطه‌ی تصحیح خطا برای گروه درآمد بالا و درآمد پایین برای رابطه‌ی بدون عرض از مبدأ (مدل بلندمدت) بترتیب برابر ۰/۵- و ۰/۳۲- برآورد گردید. همچنین در این تحقیق نشان داده می‌شود که هدف قرار دادن توزیع نابرابر در درآمد در جهت اهداف رشد اقتصادی، اثر معنی‌داری را بر رشد اقتصادی به جای نخواهد گذاشت.

فصل اول

کلیات

۱- کلیات:

۱-۱- مقدمه:

همگی ما در زندگی خود مصرف کردن را تجربه کرده‌ایم. از منظر اقتصادی، مصرف، شامل استفاده از اقلامی می‌گردد، که ما آن را در طول زمان مورد بهره برداری قرار نداده باشیم. به عنوان مثال ما ممکن است یک مسواک، یک ماشین و ده کیسه برنج بخریم؛ در این جا یک مسواک، به عنوان مصرف و یک ماشین به عنوان مخارج مصرفی تلقی خواهد شد. اما ده کیسه برنج را اگر در یک میهمانی استفاده کنیم، به عنوان مصرف و اگر برای چند سال استفاده‌ی خودمان باشد، به عنوان پس انداز لحاظ خواهد شد. این گونه تفکیک در آمار صورت نمی‌گیرد و از این رو مصرف خصوصی (که در ادامه‌ی این تحقیق با نام مصرف خواهد آمد)، شامل استفاده‌ی اقلام کم دوام و نیمه بادوام، می‌باشد. اهمیت مصرف، از این چنین تعابیر عامیانه بسیار فراتر است. مصرف مهمترین جزء بودجه‌ی خانوار بوده و در حساب‌های ملی، مهمترین و بزرگترین و با ثبات ترین جزء از تولید ناخالص ملی به شمار می‌آید. تابع مصرف، تصویری عالی از نمونه‌ی مراحل توسعه دانش در علم اقتصاد را ارائه می‌کند. این مراحل ابتدا با کشف مفهوم مهم "مصرف" کینز^۱ آغاز شد و سپس توسط افرادی مانند دوزنبری^۲ (۱۹۴۹)، آندو برومبرگ^۳ و مودیگلیانی^۴ (۱۹۵۰)، فریدمن^۵ (۱۹۵۷) و هال^۶ (۱۹۷۸) دنبال شد. کینز، تابع مصرف را به عنوان عنصر اساسی روش درآمد - مخارج برای تعیین درآمد ملی تلقی نمود، به این دلیل که در تحلیل‌های ضریب فزاینده‌ی درآمد، نقش کلیدی را مصرف ایفاء می‌کرد. نه تنها مصرف در تحلیل‌های اقتصاد کلان از مهمترین شاخص‌ها به شمار می‌آید، از پایه‌های خرد نیز برای بیان مفهوم و روش شناسی بهره مند گشته است. به طوری که نظریه‌هایی که توسط دوزنبری، مودیگلیانی و فریدمن برای توضیح مصرف و رفتار مصرفی ارائه شده است،

^۱ Keynes's

^۲ Duisenberg

^۳ Ando Bromberg

^۴ Modigliani

^۵ Friedman

^۶ Hall

همگی از یک زیر بنای اساسی از نظریات خرد، برپایه‌ی "انتخاب مصرف کننده" برخوردار می‌باشند (برانسون^۱، ۱۹۹۷).

در این تحقیق، با استفاده از ایده گرفتن از نظریه‌های مصرف قبول شده، مانند نظریه‌های کینز، دوزنبری، آندو و مودیگلیانی، فریدمن به برآورد و محاسبه میل نهایی مصرف^۲، ناشی از گروه‌های درآمدی خانوارها، در دوره‌ی ۱۳۶۱-۱۳۸۵ با استفاده از روش‌های اقتصاد سنجی، نظیر روش‌های هم جمعی و در چارچوب مدل درآمد دائمی نسبی^۳ می‌پردازیم.

۱-۲- ضرورت انجام تحقیق:

تابع مصرفی که اولین بار توسط کینز با انتشار کتاب "نظریه‌ی عمومی در مورد اشتغال، بهره و پول"، پس از رکود بزرگ در امریکا (در سال ۱۹۳۰) بیان گردید، به صورت

$$C = c(Y_d) \quad \cdot \quad 0 < \acute{c} = \frac{dY_d}{dC} < 1$$

می‌باشد. در این تابع Y_d درآمد قابل تصرف و \acute{c} میل نهایی مصرف از درآمد قابل تصرف می‌باشد (تفضلی، ۱۳۶۶، صص ۹۲-۸۸). پس از ارائه‌ی این الگو، تحلیل‌های اقتصاد کلان بر روی مصرف، که در اکثر کشورها بیش از نیمی از محصول ناخالص داخلی را شامل می‌شود، توجه بسیاری از اقتصاددانان را به خود جلب کرد. اما نکته‌ای که بیش از هر چیز توجه ما را به این مقوله از تقاضای کل و داشت، ارتباط مصرف با رفتار خانوارها و گروه‌های درآمدی خانوارها بود. در تمامی کشورها، اختلاف طبقاتی، و یا به عبارتی دیگر تفاوت درآمد در گروه‌های جامعه امری بدیهی است، اما اهمیت این موضوع در کشورهای در حال توسعه و توسعه نیافته به مراتب از کشورهای توسعه یافته بیشتر است؛ به طوری که ضریب جینی^۴ بالا در کشورهای در حال توسعه و توسعه نیافته نسبت به کشورهای توسعه یافته، خود دلیلی بر اهمیت این موضوع در این کشورها است. اگر چه در زمانی که بحث از مصرف و اهمیت آن در خانوارها می‌گردد، مقوله‌ی درآمد و

^۱ William H. Branson

^۲ Marginal propensity to consume (MPC)

^۳ چارچوب این مدل در فصول سوم و چهارم مورد بررسی قرار می‌گیرد.

^۴ Gini coefficient

توزیع آن در گروه‌های جامعه، از منظر عدالت اجتماعی اهمیت پیدا می‌کند، اما عدالت اجتماعی، در گروه ابزارها و چگونگی به کارگیری ابزارهای سیاستگذاری، از طرف سیاستمداران است. بنابر نظریات اقتصادی قبول شده، میل نهایی مصرف در گروه‌های کم درآمد، بیشتر از گروه‌های پر درآمد است؛ این در حالی است که، رشد به عنوان نتیجه‌ی سیاستگذاری سیاستمداران، با میل نهایی مصرف و میل نهایی پس انداز مرتبط می‌باشد، به طوری که رشد بیشتر با پس انداز بیشتر و مصرف کمتر اتفاق می‌افتد. بنابراین، هر چقدر در جامعه‌ای افراد با درآمد بالاتر بیشتر باشد، میل نهایی مصرف در آن جامعه پایین تر بوده و لذا میل نهایی پس انداز در آن جامعه بیشتر خواهد بود و به این ترتیب، رشد در این جامعه سریع تر اتفاق می‌افتد. اما هرگونه کوشش در جهت بهبود توزیع درآمد، به این دلیل که، گروه‌های با درآمد پایین را در وضعیت بهتری قرار می‌دهد، بر مصرف اضافه و از پس انداز کم خواهد کرد و تاثیر منفی بر رشد را به جای خواهد گذاشت. در کشور ما ایران نیز، به دلیل بالا بودن ضریب جینی، هدف قرار دادن بهبود توزیع درآمد، در نظر سیاستمداران امری بدیهی جلوه می‌کند. اما این سؤال مطرح می‌گردد که، آیا این گونه کوشش‌ها می‌تواند وضع کلی رفاه را در جامعه افزایش دهد یا خیر؟. لذا شناخت صحیح از تابع مصرف و برآورد میل نهایی مصرف، به سیاستگذاران کمک می‌کند تا ابزارهای صحیحی را در مقابله با مسائل اقتصادی نظیر تورم و رکود به کار گیرند.

۱-۳- اهداف تحقیق:

برای هر فرد جامعه، اینکه در چه طبقه‌ای از طبقات جامعه قرار دارد، مهم است. این همان نکته‌ای است که دوزنبری در نظریه‌ی درآمد نسبی^۱ مورد تأکید قرار داد. از طرفی پژوهش و تحقیق برای بدست آوردن میل نهایی مصرف برای گروه‌های درآمدی در جامعه برای سیاستگذاری کلان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. اینکه دولت تصمیم می‌گیرد که چه کالایی را وارد یا صادر کند، اینکه تدارک کالاهای عمومی چگونه صورت پذیرد، این پرسش که دولت مسئله‌ی تثبیت را مقدم بداند یا اهداف توزیعی و

^۱ برای پی بردن به جزئیات این نظریه به فصل سوم رجوع گردد.

تخصیصی را، آیا در جامعه نرخ بهره ثابت باشد یا عرضی پول و...، سئوال‌هایی در ذهن سیاستمداران است که به هر نحو که صورت بپذیرد، بر روی گروه‌های جامعه اثراتی را چه در زمینه‌ی توزیعی و تخصیصی و چه در مسائل فردی و خانوادگی به جای خواهد گذاشت؛ اما میزان این اثر گذاری بر روی هر گروه است که می‌تواند چشم‌نمایی برای سیاستمداران باشد که چگونه به نحو بهتری این سیاست‌ها را به انجام برسانند. برای این منظور ما سعی کرده‌ایم که این هدف یعنی، تخمین و مقایسه‌ی میل نهایی مصرف در گروه‌های جامعه را برای ایران محاسبه کنیم، تا سیاستگذاران را در امر بکارگیری هر چه بهتر از ابزارهای سیاستگذاری کمک کرده باشیم.

۱-۴- پرسش‌ها یا فرضیه‌های تحقیق:

۱. میل نهایی مصرف در بلندمدت بیشتر از میل نهایی مصرف در کوتاه‌مدت است.
۲. میل نهایی مصرف در گروه‌های کم درآمد بیشتر از گروه‌های با درآمد بالاست.
۳. در بلندمدت میل نهایی مصرف با میل متوسط مصرف برابر است.
۴. مصرف با ثروت رابطه دارد.

۱-۵- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها:

داده‌های این تحقیق به صورت سری زمانی برای سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۶۱ می‌باشند. از روش‌های اقتصاد سنجی بویژه روش حداقل مربعات معمولی^۱ برای تخمین پارامترهای مدل استفاده می‌گردد و برای بررسی ایستایی متغیرها از روش ریشه واحد^۲، دیکی- فولر^۳ و دیکی- فولر تعمیم یافته^۴ استفاده می‌شود. از روش‌های همجمعی، مانند، روش‌های برپایه "باقیمانده" نظیر، روش همجمعی^۵ *ARDL* و تصحیح خطا^۶ و

^۱ Ordinary Least Square

^۲ Unit Root

^۳ Dicky-fuller (DF)

^۴ Augmented Dicky-fuller (ADF)

^۵ Auto Regressive Distributed Lag

^۶ Error Correction Model (ECM)

از روش‌های برپایه "ور"^۱ نظیر، روش همجمعی یوهانسون^۲ استفاده می‌گردد. از آمار توصیفی برای توصیف متغیرها و از آمار استنباطی در تجزیه و تحلیل معیارهای آماری مانند آزمون t و آزمون F،... استفاده می‌گردد.

۱-۶- تعاریف و مفاهیم:

حسابداری ملی: مطالعه‌ی منظم و کمی فعالیت‌های اقتصادی در یک دوره‌ی معین (معمولاً یک ساله) در قالب مجموعه‌ای بهم پیوسته، سازگار و ادغام شده از حساب‌های کلان اقتصاد که بر پایه‌ی مفاهیم، تعاریف، طبقه‌بندی‌ها و قواعد توصیه شده بین‌المللی تهیه گردیده است. در این سیستم کلیه پدیده‌های اساسی اقتصاد نظیر تولید، توزیع و مصرف کالاها و خدمات، تشکیل سرمایه و تامین مالی سرمایه، واردات، صادرات و غیره در چارچوبی جامع و منسجم به طوری که برای اهداف تصمیم‌گیری، سیاستگذاری و تحلیل‌های اقتصادی مناسب باشد، به کار رفته است. طرف تولید حسابداری ملی ارزش پولی جریان کالاها و خدمات تولید شده در دوره‌ی جاری را اندازه‌گیری می‌کند و طرف درآمد این حساب، ارزش پولی درآمدهای عوامل تولید که در فعالیت‌های اقتصادی جاری کسب می‌شود را اندازه‌گیری می‌کند (اداره حساب‌های ملی، ۱۳۸۵، ص ۴).

مصرف: مقداری از خدمات یک کالا است که در هر دوره مورد بهره‌برداری افراد قرار می‌گیرد (برانسون، ۱۹۹۷، ص ۳۵۱).

مخارج مصرفی: ارزش پولی کالای تهیه شده و یا خدمت انجام شده توسط خانوار به منظور مصرف اعضاء و یا هدیه دادن به دیگران، منهای فروش کالاهای دست دوم، مخارج مصرفی نامیده می‌گردد (مرکز آمار ایران، ۱۳۷۵).

^۱ Vector Auto Regressions (VAR)

^۲ Johansen

کالا: اشیایی فیزیکی هستند که برای آن‌ها تقاضا و امکان ایجاد حق مالکیت وجود دارد و مالکیت آن‌ها می‌تواند از طریق مبادله در بازار، از یک واحد نهادی به واحد نهادی دیگر منتقل شود (سالنامه آماری کشور، ۱۳۸۴).

کالای بی‌دوام: آن دسته از کالاهایی را تشکیل می‌دهند که عمر مورد انتظار آن‌ها کمتر از یکسال باشد و مورد مصرف یکباره قرار گیرند؛ از قبیل مواد غذایی، مواد شوینده، دستمال کاغذی و امثال آن‌ها (حساب‌های ملی ایران، ۱۳۷۹، ص ۴۱).

کالای بادوام: به کالاهایی اطلاق می‌شود که معمولاً عمر مورد انتظار آن‌ها از یکسال بیشتر باشد؛ مانند اتومبیل، اجاق گاز، یخچال، ماشین لباسشویی و نظایر آن (حساب‌های ملی ایران، ۱۳۷۹، ص ۴۱).

کالای نیمه بادوام: کالاهای کم دوام یا نیمه با دوام شامل کالاهائی است که عمر مورد انتظار آن‌ها یکسال یا بیشتر باشد و به لحاظ دوام بین دو گروه کالاهای فوق‌الذکر قرار داشته باشند؛ نظیر پوشاک و بسیاری از لوازم و اثاثیه که در خانه مورد استفاده‌ی خانوار قرار می‌گیرد (حساب‌های ملی ایران، ۱۳۷۹، ص ۴۱).

محصول ناخالص داخلی: محصول ناخالص داخلی، نتیجه‌ی نهایی فعالیت‌های اقتصادی

واحدهای تولیدی ساکن یک کشور در یک دوره زمانی معین است (سالنامه آماری کشور، ۱۳۸۴).

درآمد ملی: کلیه درآمدهای تحصیل شده (نه لزوماً دریافت شده)، توسط افراد تابع یک کشور و

یا بخش‌های نهادی در یک دوره مشخص را شامل می‌گردد (سالنامه آماری کشور، ۱۳۶۸).

درآمد قابل تصرف شخصی: بنا بر تعریف آن میزان از درآمد است که افراد می‌توانند برای

استفاده شخصی هزینه کنند. اما در حساب‌های ملی تعریفی برای درآمد قابل تصرف شخصی وجود ندارد و

لذا از تعریف‌های مشابه آن همچون، جمع هزینه‌های مصرف و پس‌انداز بخش خصوصی (کرمانشاهی،

۱۳۶۸)، ارزش افزوده بخش خصوصی (وهایی، ۱۳۷۲)، درآمد ناخالص ملی به قیمت بازار (منجذب،

۱۳۷۵)، محصول ناخالص داخلی منهای ارزش افزوده بخش نفت و گاز منهای مالیات‌ها بعلاوه پرداخت‌های

انتقالی (ولدخانی، ۱۳۷۶)، درآمد ملی منهای ارزش افزوده نفت منهای خالص مالیات‌ها (زراء نژاد، ۱۳۸۵)